

Nota investeren, activeren, waarden en afschrijven

Editie 2019

Bedrijfsvoering

Onderwerp

Nota investeren, activeren,
waarden en afschrijven

Datum

12 oktober 2019

Procureur

Versie

Status

Ter vaststelling AB

Evaluatiedatum

Ons kenmerk

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Investeren	4
2.1	Algemeen.....	4
2.2	Investeringsop de balans	4
2.3	Investeringsbudgetten.....	5
2.4	Software.....	5
3	Activeren	8
3.1	Omvangscriterium.....	8
3.2	Kosten voor onderzoek en ontwikkeling.....	8
3.3	Bijdragen aan activa in eigendom van derden	9
3.4	Bruto en netto activeren	9
4	Waarderen	11
4.1	Algemeen.....	11
4.2	Waardering vaste activa.....	11
4.3	Waardevermindering van vastgoed.....	12
5	Afschrijven	13
5.1	Algemeen.....	13
5.2	Afschrijvingsbeleid	13
6	Onderhoud kapitaalgoederen	18
6.1	Algemeen.....	18
6.2	Onderhoudsvoorziening	18
6.3	Achterstallig onderhoud	19
7	Bijlagen	20

1 Inleiding

Deze notitie bevat de kaders voor de wijze waarop Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) omgaat met investeren, activeren, waarderen en afschrijven. De notitie vervangt de Nota activeren, waarderen en afschrijven die het Algemeen Bestuur in december 2013 heeft vastgesteld.

VRBZO is net als gemeenten gebonden aan het Besluit Begroting en Verantwoording. Dit besluit bevat de formele regels waar VRBZO zich moet houden met betrekking tot haar financiële beleid en de uitvoering daarvan. Een nadere uitwerking van deze regels is opgenomen in de Notitie materiele vaste activa van de Commissie BBV¹. Deze eigen nota geeft een samenvatting van de relevante onderdelen van de BBV notitie. Daar waar de regels beleidsvrijheid geven aan organisaties, is in deze nota opgenomen welke keuzes onze organisatie hierin maakt. Op plekken waar dat relevant is, zijn steeds voorbeelden opgenomen van de interpretatie van regelgeving specifiek voor VRBZO.

Deze nota volgt dezelfde indeling als de notitie van de commissie BBV. Hierdoor kan eenvoudig achtergrondinformatie worden gevonden bij onze eigen nota.

¹ Commissie BBV, december 2017, Notitie materiele vaste activa,

https://www.commissiebbv.nl/file/download/57979761/notitie_materiele_vaste_activa_december_2017.pdf

2 Investeren

2.1 Algemeen

Uit notitie commissie BBV:

Onder investeringen wordt verstaan het vastleggen van vermogen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.

Bij een bestaand actief is sprake van een investering indien de uitgaven:

- leiden tot een significante kwaliteitsverbetering; en/of
- leiden tot een levensduurverlenging; en/of
- aanpassingen betreffen om te voldoen aan wet- en regelgeving (bijv. investeringen in een gebouw om te voldoen aan veiligheidsvoorschriften).

Wanneer uitgaven worden gedaan ten behoeve van het behoud van de oorspronkelijke kwaliteit en levensduur van een actief, dan is er sprake van onderhoud.

Voorbeelden voor VRBZO:

De aanschaf van een hoogwerker is een investering. Een dergelijk voertuig gaat immers 15 jaar mee.

Ongeveer halverwege de looptijd is er een midlife update nodig voor het voertuig. Diverse onderdelen worden vervangen en er vindt een uitgebreide inspectie plaats die in de regel tot reparaties leidt. De kosten bedragen ongeveer €100.000. De midlife update verlengt de levensduur van de hoogwerker niet. Ook blijft de kwaliteit van het voertuig gelijk, het voertuig heeft na de update geen nieuwe toepassingen voor de organisatie. De midlifeupdate wordt daarom beschouwd als onderhoud en niet als investering.

2.2 Investerings op de balans

Het BBV schrijft voor dat investeren onderdeel uitmaken van de materiele vaste activa en op de balans worden opgenomen als:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

VRBZO kent alleen de eerste categorie: de investeringen met economisch nut.

Het BBV bevat specifieke regels voor riolen, afvalstoffen en erfpacht. Deze onderdelen komen bij VRBZO niet voor.

2.3 Investeringsbudgetten

2.3.1 Algemeen

In de begroting wordt afzonderlijk aandacht besteed aan de investeringen. Bij vaststelling van de begroting worden daarmee ook de investeringen vastgesteld en hoeft er geen afzonderlijk investeringsbudget meer beschikbaar te worden gesteld. Indien er in de loop van het begrotingsjaar nog investeringsbudgetten noodzakelijk zijn, worden die via een begrotingswijziging voorgelegd. De baten en lasten die voortvloeien uit een investering, waaronder de kapitaalslasten, worden steeds structureel en reëel verwerkt in de begroting.

2.3.2 Autorisatie van (restant)budgetten investeringen

Uit notitie commissie BBV:

Bij routine-investeringen wordt regelmatig de behoefte gevoeld de investeringsbudgetten gedeeltelijk over te hevelen naar het volgende boekjaar. Dit om te voorkomen dat er (tijdelijk) geen budget is, maar toch uitgaven gedaan moeten kunnen worden. Wanneer een besparing ontstaat op de toegekende budgetten, is het aan de raad om te besluiten wat er met de restantbudgetten gebeurt. Met de raad worden afspraken gemaakt, zoals o.a:

- Op welke moment gerapporteerd moet worden over de restantbudgetten en het voorstel om een budget af te sluiten danwel open te houden voor toekomstige uitgaven;
- Het minimum bedrag wat overgeheveld kan worden (per gemeente te bepalen)

Als onderdeel van de jaarrekening wordt gerapporteerd over de restantbudgetten. In de daarop volgende begrotingswijziging worden indien nodig de budgetten die open blijven doorgeschoven naar het volgende jaar. Er wordt geen minimum bedrag gehanteerd voor het overhevelen van investeringsbudgetten. Ook hanteren we geen formele termijn waarna investeringsbudgetten vanzelf vrijvallen. Wel worden investeringsbudgetten alleen overgeheveld naar een volgend jaar om de oorspronkelijk bedoelde prestaties na te komen, niet voor nieuw beleid.

2.4 Software

De regels rondom investeringen in software zijn complex en er wordt daarom relatief veel aandacht aan besteed in deze nota.

Over software doet de commissie BBV twee stellige uitspraken, waar VRBZO dus niet van mag afwijken:

- Software als afzonderlijk actief valt onder de materiële vaste activa, als bedoeld in artikel 35 lid 1a BBV (investeringen met een economisch nut).

Nota investeren, activeren, waarderen en afschrijven

Editie 2019

- Gebruiksrechten op software voor onbepaalde duur, die in één keer in rekening worden gebracht vallen onder de materiële vaste activa als bedoeld in artikel 35, lid 1a BBV (investeringen met een economisch nut).

In de bijlage 5 van de BBV notitie is een extra toelichting gegeven op het verwerken van de kosten van software. De voor VRBZO relevante onderdelen zijn:

- Implementatiekosten van nieuwe hard- en/of software moeten worden geactiveerd omdat dit valt onder de bijkomende kosten die als onderdeel van de verkrijgingsprijs worden gezien.
- Het is niet toegestaan om kosten van licenties voor meerdere jaren in één keer ten laste van een reserve te brengen. Deze kosten moeten worden geactiveerd en worden afgeschreven over de geldigheidsduur.
- Als de gemeente de software niet zelf ontvangt, maar wel de gebruiksrechten en deze rechten voor een aantal jaren in één keer in rekening krijgt gebracht, dan moet het hiermee gemoeide bedrag in principe worden geactiveerd. Hierbij moet wel onderscheid worden gemaakt tussen gebruiksrechten voor onbepaalde duur en gebruiksrechten voor bepaalde duur.
 - Voor onbepaalde duur: verantwoord onder materiële vaste activa;
 - Voor bepaalde duur: verantwoord onder vooruitbetaalde kosten.
- Implementatiekosten van software kunnen alleen worden geactiveerd wanneer het een eigen actief betreft of indien er sprake is van gebruiksrechten voor onbepaalde duur. In andere gevallen worden implementatiekosten jaarlijks in de exploitatie begroot en verantwoord.
- De kosten van (leverancierssupport)ondersteuning worden als exploitatielast verwerkt. Het gaat dan bijvoorbeeld om de kosten van helpdesksupport, consultancy-uren, nieuwe releases ed. Als (een deel van) deze kosten tegen een vast bedrag voor een aantal jaren vooraf in rekening worden gebracht, worden deze kosten als transitorische post "vooruitbetaalde kosten" verantwoord.
- Met betrekking tot de opleidingskosten die de gemeente maakt om eigen medewerkers vertrouwd te maken met de nieuwe software geldt dat deze, net als andere opleidingskosten als exploitatielast worden verwerkt en niet geactiveerd mogen worden.

Onderstaande tabel geeft aan wanneer kosten voor software en implementatiekosten worden geactiveerd:

	Gebruiksdur onbeperkt, licentie zonder einddatum	Gebruiksdur beperkt, licentie voor bijvoorbeeld één of enkele jaren
Eigen actief (software staat "in huis")	Activeren	Activeren, let wel op ons eigen beleid dat alleen dingen die tenminste drie jaar meegaan worden geactiveerd.
Geen eigen actief (in de cloud / saas oplossing)	Activeren, let wel op dat deze categorie bijna nooit voorkomt.	In exploitatie, eventueel in combinatie met gebruik vooruitbetaalde kosten

Voorbeelden voor VRZBO:

Bij VRBZO komen in hoofdzaak twee soorten software voor:

1. Software die in eigen huis staat met een licentie zonder einddatum
2. Software die “in the cloud” staat, waar we per jaar voor betalen en ook daarmee licentie met einddatum voor hebben.

Bij de software uit de eerste categorie worden zowel de aanschafkosten als implementatiekosten geactiveerd. Let hierbij wel op dat de kosten die we zelf als snel implementatiekosten noemen gesplitst moeten worden in:

1. Opleidingskosten voor het personeel dat de software gebruikt. Deze kosten mogen niet worden geactiveerd.
2. De reguliere ondersteuning van de leverancier na afronding van de implementatie. Deze kosten mogen niet worden geactiveerd.
3. De echte implementatiekosten conform BBV. Deze kosten moeten wel worden geactiveerd.

De software uit de tweede categorie, die dus “in the cloud” staat wordt volledig in de exploitatie verantwoord. De opsplitsing van de implementatiekosten hoeft daar dus niet gemaakt te worden.

3 Activeren

3.1 Omvangscriterium

Uit notitie commissie BBV:

Omvangscriterium

Alle investeringen worden geactiveerd (artikel 59 BBV) conform de richtlijnen die in de financiële verordening door de raad zijn vastgesteld. Uit oogpunt van het in de hand houden van de administratieve lasten is het van belang dat gemeenten op grond van artikel 212 van de Gemeentewet in de financiële verordening aangeven welke ondergrens gehanteerd wordt voor het activeren van investeringen. Bij het hanteren van een activeringsgrens, moet de verplichting tot het activeren van investeringen in acht worden genomen. Het is niet toegestaan om de activeringsgrens zodanig hoog te stellen dat hierdoor (bepaalde typen) activa individueel of in totaal in materiële omvang buiten de balans worden gehouden

VRBZO activeert alleen investeringen boven de €10.000 inclusief BTW en met een levensduur van tenminste drie jaar. Voor kleinere investeringen of investeringen met een kortere levensduur worden de lasten opgenomen in de exploitatie van het betreffende boekjaar. Indien een investering bestaat uit meerdere stuks, wordt de waarde van de totale investering als criterium genomen.

Voorbeeld VRBZO:

Veiligheidsregio koopt voor haar medewerkers bluskleding. Deze kleding is niet “op de man” maar maakt onderdeel uit van een systeem van bewassing, opslag en logistiek van de organisatie. De kleding wordt eens in de zeven jaar in bulk vervangen. Tussentijds worden incidenteel enkele pakken bijbesteld. Per stuk kost een set kleding ongeveer €1.000. De kleding is initieel in bulk met circa 2.000 sets tegelijk besteld. De aanschaf in bulk wordt beschouwd als een investering en wordt geactiveerd. Indien later enkele losse sets bluskleding worden bijbesteld, worden de kosten opgenomen in de exploitatie. Indien we in een jaar voor meer dan €10.000 aan sets bluskleding kopen zal er alsnog tot activering worden overgegaan.

3.2 Kosten voor onderzoek en ontwikkeling

Uit notitie commissie BBV

Kosten van onderzoek en ontwikkeling

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd (artikel 60 BBV). De voorwaarden genoemd in dit artikel bepalen dat de kosten alleen dan mogen worden geactiveerd als de plannen betreffende het actief, waarvoor de kosten worden gemaakt, al redelijk omljnd zijn, de plannen uitvoerbaar zijn en de

kosten zijn in te schatten. Voorts is het ook van belang dat het daadwerkelijk om kosten voor voorbereiding van een investering gaat.

Bij VRBZO komen deze kosten in de regel niet voor. Verder zijn begrippen als “redelijk omlijnd”, “uitvoerbaar”, “kosten zijn in te schatten” lastig objectief te toetsen. Omdat het ook niet verplicht is deze kosten te activeren, hanteert VRBZO de regel dat deze kosten niet worden geactiveerd. Indien er toch behoefte aan is deze kosten te activeren, zal hier expliciet melding van worden gemaakt op het moment dat het investeringsbudget wordt opgevoerd in de begroting.

3.3 Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Uit notitie commissie BBV

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd (artikel 61 BBV), indien aan de voorwaarden wordt voldaan. De voorwaarden die in dit artikel genoemd worden zijn cumulatief. Kern is dat het bij de bijdrage gaat om een investering die bijdraagt aan de publieke taak en dat de gemeente de derde partij kan verplichten daadwerkelijk te investeren. Indien de derde partij in gebreke blijft kan de gemeente de middelen terug vorderen of (mede) eigenaar worden van de investering. De bijdrage aan de publieke taak wil ook zeggen dat er een algemeen belang mee gediend is, die in de sfeer ligt van de uitvoering van een overheidstaak, dus geen individueel belang.

De afschrijvingsduur van deze bijdragen is op grond van artikel 64 lid 6 BBV maximaal gelijk aan de afschrijvingsduur van de activa die door de betreffende derden wordt gehanteerd, waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt. Een gemeente kan dus wel een kortere afschrijvingsduur, maar geen langere afschrijvingsduur hanteren dan de afschrijvingsduur die gehanteerd wordt bij derden. De gehanteerde afschrijvingstermijn bij derden kan dus afwijken van de gehanteerde afschrijvingstermijnen bij de gemeente.

Bij het opstellen van deze notitie had VRBZO geen geactiveerde bijdragen in eigendom van derden. Nu samenwerking van andere veiligheidsregio's en de andere regionale gemeenschappelijke regelingen toeneemt, zullen dergelijke investeringen in de toekomst wel kunnen gaan ontstaan. Denk dan bijvoorbeeld aan de gezamenlijke aanschaf van een brandweervoertuig met een andere veiligheidsregio of een gezamenlijke investering op het gebied van bedrijfsvoering met een andere gemeenschappelijke regeling.

3.4 Bruto en netto activeren

Uit notitie commissie BBV:

Alle vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd (artikel 62, lid 1 BBV). Dit betekent de bruto-methode. Bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief moeten op de investering in mindering worden gebracht. Hier is sprake van de netto-methode.

Nota investeren, activeren, waarderen en afschrijven

Editie 2019

Indien de raad heeft besloten tot een bestemmingsreserve, dan mag deze reserve niet in mindering worden gebracht op de investering, maar kan deze gebruikt worden als dekking van de jaarlijkse, uit de investering voortvloeiende kapitaallasten.

VRBZO heeft geen activa waarvoor een bijdrage van derden is ontvangen. Nu samenwerking van andere Veiligheidsregio's en de andere regionale gemeenschappelijke regelingen toeneemt, zullen dergelijke investeringen in de toekomst wel kunnen gaan ontstaan. Op het moment van opstellen van deze notitie is een gezamenlijke investering met de Veiligheidsregio Brabant-Noord in voorbereiding. VRBZO doet daarbij de investering. Wij ontvangen geen bijdrage in de investering, maar een jaarlijkse bijdrage in de kapitaalslasten.

Wel is er een bestemmingsreserve die gebruikt wordt voor de afdekking van kapitaalslasten. Deze reserve is specifiek ingericht voor de kapitaalslasten van de extra investeringen ten behoeve van arbeidshygiëne.

4 Waarderen

4.1 Algemeen

Uit de notitie commissie BBV:

Bij de waardering gaat het om de waardebepaling van activa en de regels die daarvoor gelden. Het gaat hierbij om de waardering van balansposten, teneinde een reëel beeld te krijgen van de vermogenspositie van de gemeente. In het kort kunnen deze regels als volgt worden weergegeven:

1. Het toerekeningsbeginsel moet in acht worden genomen;
2. Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs;
3. Reserves in mindering brengen op de boekwaarde van een investering is niet toegestaan. Reserves mogen wel worden gebruikt ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten;
4. Bijdragen van derden, die in directe relatie staan tot het actief, moeten in mindering worden gebracht op de investering;
5. Bijdragen uit een voorziening op grond van artikel 44, lid 1d BBV (dat wil zeggen in de heffing begrepen gespaarde bijdragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen) moeten in mindering worden gebracht op de investering;
6. Bij de waardering van de vaste activa met economisch nut wordt rekening gehouden met waardevermindering, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is;
7. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de op dat moment aanwezige boekwaarde.

4.2 Waardering vaste activa

Uit de notitie commissie BBV:

Aangeschafte vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts een redelijk deel van de indirecte kosten worden opgenomen en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend. In de toelichting wordt dan opgenomen dat deze rente is geactiveerd.

In de toelichting op het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV van 5 maart 2016 is bepaald dat de overheadskosten op indirecte wijze **kunnen** (en mogen) worden toegerekend aan grondexploitaties, investeringen en groot onderhoudsprojecten, die ten laste van een voorziening worden gebracht. Dit sluit aan op de 'kan'-bepaling in artikel 63,

lid 3 BBV over de vervaardigingsprijs. De toerekening van de overheadkosten vindt plaats o.b.v. de formule voor de opslag van de overhead, zoals deze in de Financiële verordening is opgenomen. Het is van belang dat de wijze van toerekening van overheadkosten wordt toegelicht bij het overzicht overhead.

De BTW op de activa wordt niet geactiveerd, als deze verrekenbaar is via aangifte of compensabel is volgens de Wet op het BTW-compensatiefonds. In dit geval mag de BTW geen onderdeel uitmaken van de waarde.

VRBZO ontwikkelt tot nu toe zelf geen activa. We waarderen daarom op basis van de verkrijgingsprijs, inclusief bijkomende kosten. Indien er reden is om de vervaardigingsprijs te hanteren, wordt dat uiteraard gedaan.

Overheadkosten kunnen en mogen worden toegerekend aan investeringen. VRBZO kiest er voor om dit niet te doen. We kiezen hiervoor omdat de overhead via een vaste opslag zou moeten worden toegerekend aan de investering. Echter, de financiële omvang van de investering is bij VRBZO geen goede indicatie van de betrokkenheid van medewerkers uit de overhead bij de investering. Ook wordt overhead op basis van de laatste vernieuwing van het BBV ook niet meer toegerekend aan de programma's. Het ligt daarom wat VRBZO betreft in de rede deze toerekening ook niet toe te passen voor investeringen.

VRBZO kan de betaalde BTW in de regel niet terugvragen bij de fiscus of het compensatiefonds. De BTW over een investering is voor VRBZO bijna altijd kosten en zullen dus in de regel wel onderdeel uitmaken van de waarde. Bij voertuigen kunnen we de BPM belasting in de regel wel terugvragen. Als we deze kunnen terugvragen, laten we hem geen onderdeel uitmaken van de waarde van het voertuig.

4.3 Waardevermindering van vastgoed

Bij vastgoed wordt onderscheid gemaakt in vastgoed met een maatschappelijke of een economische functie. Voor vastgoed met een economische functie of voor vastgoed met een maatschappelijke functie waarbij niet de intentie is om dit vastgoed duurzaam te exploiteren kan het zijn dat duurzame waardevermindering moet worden toegepast. Dit indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde.

De commissie BBV beschrijft in haar notitie:

Vastgoed met een **bedrijfseconomische functie** kenmerkt zich door de bestuurlijke intentie om bewust winst en/of waardeverstijging te realiseren. In deze situatie worden panden aangehouden en verhuurd en/of staan in de verkoop.

VRBZO heeft geen vastgoed waarbij er een intentie is om bewust winst en of waardeverstijging te realiseren. Ons vastgoed valt daarmee onder vastgoed met een maatschappelijke functie. Ook hebben we de intentie om ons vastgoed duurzaam te exploiteren. Duurzame waardevermindering speelt daarmee voor ons geen rol.

5 Afschrijven

5.1 Algemeen

Uit de notitie van de commissie BBV

Investerings verliezen naar mate de tijd verstrijkt hun waarde. Deze waardevermindering noemen we 'afschrijven'. Afschrijven is het op een methodische wijze boekhoudkundig verwerken van de waardevermindering van kapitaalgoederen.

Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. In de Notitie raamwerk BBV: stelsel van baten en lasten (de grondslag van het BBV) is het kader voor de verslaglegging van gemeenten opgenomen. Eén van de vereisten van financiële verslaggeving is de stelselmatigheidsvereiste. De grondslagen dienen consistent te worden toegepast. Indien in een jaar geen afschrijving wordt berekend, bijvoorbeeld vanwege een negatief jaarrekeningresultaat, dan is er geen sprake van consistentie, hetgeen dus niet is toegestaan. Extra afschrijven, bijvoorbeeld bij een verwacht positief jaarrekeningresultaat, is sinds de recente wijziging van het BBV vanaf begrotingsjaar 2017 in geen enkel geval meer toegestaan.

5.2 Afschrijvingsbeleid

Uit de notitie van de commissie BBV

Een gemeente heeft keuzevrijheid in het vaststellen van het afschrijvingsbeleid. Het afschrijvingsbeleid wordt uiteengezet in de financiële verordening op grond van artikel 212 Gemeentewet. In artikel 212 van de Gemeentewet is opgenomen dat de raad bij verordening de uitgangspunten voor het financieel beleid vaststelt.

De verordening bevat in ieder geval regels voor waardering en afschrijving van activa, de zogenaamde 'waarderinggrondslagen', zoals:

- Afschrijvingsmethode per categorie.
- Moment van starten met afschrijven.
- De gebruiksduur per categorie kapitaalgoederen ofwel de afschrijvingstermijn.
- De componentenbenadering.
- Restwaarde.

In deze nota is ons beleid over bovenstaande punten opgenomen.

5.2.1 Afschrijvingsmethode per categorie

VRBZO hanteert twee afschrijvingsmethoden:

1. Op gronden en terreinen wordt conform BBV niet afgeschreven;
2. Op alle andere activa wordt lineair afgeschreven.

5.2.2 Moment van starten met afschrijven

Het moment van starten met afschrijven moet voor alle categorieën activa gelijk zijn. Er zijn op basis van de notitie van de commissie BBV drie mogelijkheden:

1. Vanaf het begin van het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt (een volledig jaar afschrijving);
2. Medio het begrotingsjaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt (een half jaar afschrijving);
3. Vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt.

Op basis van de voorganger van deze notitie gebruikt VRBZO een mengvorm van deze methode. Activa die voor 1 juli in gebruik worden genomen, activeren we per 1 juli, de overige per 1 januari van het volgende jaar. Deze eigen methode is niet in lijn met de notitie van de commissie BBV. VRBZO zal met per ingangsdatum van deze notitie daarom overgaan op een andere methode. Op langere termijn leveren elk van de drie methoden dezelfde afschrijvingslast op. Op korte termijn verschilt de afschrijvingslast tussen de methoden wel. Een structureel verschil tussen de drie methoden blijft de mate van voorspelbaarheid van de prognoses van de kapitaalslasten. Doordat bij het starten met afschrijven in het boekjaar volgend op de investering de kapitaalslasten van nieuwe investeringen niet meer in het lopende boekjaar gerealiseerd worden, is de prognose van de kapitaalslasten eenvoudiger te maken en betrouwbaarder.

Methode	Effect op kapitaalslasten korte termijn	Voorspelbaarheid kapitaalslasten
Start afschrijven per 1 januari in jaar van gereedkomen	We gaan op korte termijn meer afschrijvingslasten hebben dan begroot. Alles wat we activeren start in deze methode op 1 januari van het huidige jaar met afschrijven, terwijl deze nu een half tot een geheel jaar later starten.	Lage voorspelbaarheid. Het gereedkomen van investeringen heeft relatief veel invloed op de kapitaalslasten in het lopende boekjaar. Voorbeeld: een tankautospuit die nog net in december in gebruik wordt genomen, levert in dat boekjaar alsnog een geheel jaar afschrijving op.
Start met afschrijven medio het jaar van gereedkomen	De kapitaalslasten zijn op korte termijn hoger dan in de huidige situatie. Nu start een deel van de afschrijving halverwege het jaar en een deel bij de start van het volgende jaar.	Matige voorspelbaarheid. Het gereedkomen van investeringen heeft relatief veel invloed op de kapitaalslasten in het lopende boekjaar. Voorbeeld: een tankautospuit die nog net in december

		in gebruik wordt genomen, levert in dat boekjaar een half jaar afschrijving op.
Start met afschrijven in het boekjaar volgend op het jaar van gereedkomen.	De kapitaalslasten zijn op korte termijn lager dan in de huidige situatie. Nu start een deel van de afschrijvingen al halverwege het jaar van in gebruik name.	Hoge voorspelbaarheid. Het in gebruik nemen van activa heeft geen effect op de kapitaalslasten in het huidige boekjaar

De voorspelbaarheid van de prognoses is zwaarwegend criterium voor VRBZO. Er wordt daarom gekozen om te starten met afschrijven op het boekjaar volgend op het jaar van gereedkomen. Vanaf die datum wordt ook rente toegerekend aan het activum.

5.2.3 Afschrijftermijnen

In de bijlage zijn de afschrijftermijnen per type kapitaalgoed opgenomen.

5.2.4 Componentenbenadering

Uit de notitie van de commissie BBV

De componentenbenadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief, die afzonderlijk vervangen kunnen worden, afzonderlijk worden afgeschreven op basis van de individuele waardevermindering van die delen. Per deel kan de technische of economische levensduur namelijk verschillen.

De opsplitsing in componenten wordt bepaald aan de hand van de economische of technische levensduur. De componentenbenadering resulteert in verschillende afschrijvingstermijnen voor ieder onderdeel. Voor de looptijd van de afschrijvingstermijnen zijn geen voorschriften.

VRBZO hanteert in de regel de componentenmethode wanneer een actief opgesplitst kan worden in onderdelen met een andere afschrijftermijn en die onderdelen een significante waarde hebben. Een belangrijke uitzondering hierop is ons opleidingscentrum ROC. Dit is als geheel geactiveerd. Via een onderhoudsreserve is geborgd dat het gebouw zijn functie kan behouden.

Voorbeelden VRBZO

VRBZO past in de regel de componentenbenadering toe. Zo worden bij de Multidisciplinaire commando unit drie componenten gebruikt:

1. Het voertuig zelf;

2. Het satelliet communicatiesysteem;
3. Specifieke voertuig gebonden ICT.

Bij grote brandweervoertuigen hanteren we losse componenten voor de verpakking en het daadwerkelijke voertuig. De verpakking zelf splitsen we niet op in meerdere componenten omdat de waarde van elk van de componenten te gering wordt.

5.2.5 Waarderingsgrondslagen en restwaarde

Uit de notitie van de commissie BBV

De waarderingsgrondslagen moeten vastgesteld zijn in het activeringsbeleid van de gemeente. Dit beleid moet consistent worden toegepast voor dezelfde activacategorieën en consistent in de tijd. Tevens dient hierbij te worden aangegeven of de gemeente wel of niet rekening houdt met een restwaarde.

De restwaarde is de schatting, tegen het prijspeil van het moment van ingebruikname, van de opbrengst die na de gebruiksduur nog gerealiseerd kan worden, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van (delen van) het actief. Er wordt bij de bepaling van de restwaarde dus geen rekening gehouden met mogelijke waardeveranderingen vanwege inflatie of deflatie, veranderende marktomstandigheden en dergelijke. De restwaarde dient reëel en per actief te worden geschat. Het hanteren van een vast percentage restwaarde voor bijvoorbeeld het totale vastgoed doet onvoldoende recht aan de individuele kenmerken van de materiële vaste activa. De restwaarde mag niet zodanig hoog worden geschat, dat feitelijk geen of te weinig afschrijving plaatsvindt. Indien een pand en de grond (vanuit het verleden) als één actief zijn geactiveerd, kan alleen een restwaarde op het pand worden gehanteerd. Aan de grond kan niet alsnog een (rest)waarde toegekend worden.

Wanneer de verwachte gebruiksduur korter is dan de verwachte economische levensduur van het actief, is er altijd sprake van een restwaarde. Aan het einde van de economische levensduur zal er slechts sprake zijn van sloopwaarde. Aan het eind van de afschrijvingsperiode kan hooguit een boekwaarde overblijven ter grootte van de geschatte restwaarde op basis van het prijspeil op het moment van ingebruikname.

In de praktijk zal veelal worden afgeschreven naar een boekwaarde van € 0, omdat activa gedurende de afschrijvingsperiode technisch en economisch slijten/verouderen. Hiervan zal sprake zijn als het voornemen bestaat de activa tot het einde van de mogelijke gebruiksduur te benutten. Bij het bepalen van een restwaarde mag geen rekening worden gehouden met voorgenomen, dus nog niet besloten, toekomstige bestemmingswijzigingen.

VRBZO volgt de door de commissie BBV beschreven praktijk en schrijft activa af tot een restwaarde van €0. Indien er aanleiding is om bij een specifiek activum toch op voorhand uit te gaan van een restwaarde wordt dit bij de eerste keer dat wordt voorgesteld een investeringsbudget op te nemen in de begroting expliciet vermeld.

5.2.6 Stelsel- en schattingswijzigingen

Uit de notitie van de commissie BBV

Artikel 64 lid 2 BBV geeft aan, dat de afschrijving slechts om gegronde reden af mag wijken van de grondslagen die in het voorgaande begrotingsjaar zijn toegepast. De achtergrond hiervan is, dat de begroting, de meerjarenraming en de jaarstukken een zo goed mogelijk inzicht moeten bieden in de financiële positie van de gemeente en de ontwikkelingen daarin over de jaren heen. De grondslagen dienen daarom consistent te worden toegepast.

Stellige uitspraken:

- Een wijziging van een verwachte toekomstige gebruiksduur c.q. gebruiksintensiteit is een schattingswijziging. De bestaande (rest)boekwaarde wordt niet herrekend, maar over de langere, dan wel kortere, dan wel gelijkblijvende verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven;
- Een wijziging van de 'vrij te kiezen' waarderingsgrondslagen is een stelselwijziging. Bij een stelselwijziging worden bestaande (rest)boekwaarden niet herrekend, maar over de langere, dan wel kortere, dan wel gelijkblijvende verwachte gebruiksduur afgeschreven.
- Uit hoofde van rechtmatigheid kunnen besluiten tot een stelsel- of schattingswijziging met betrekking tot materiële vaste activa uiterlijk tot het eind (31-12) van het desbetreffende begrotingsjaar worden genomen door de raad.

VRBZO hanteert een bestendige lijn met betrekking tot afschrijvingen. Slechts bij het vaststellen van een nieuwe Nota investeren, activeren, waarderen en afschrijven worden stelselwijzigingen doorgevoerd. Schattingswijzigingen komen in de praktijk ook bijna niet voor. Indien deze wel voorkomen, zullen deze conform artikel 64 van BBV in de balans worden toegelicht en voorzien worden van een voorstel tot aanpassing van de begroting.

5.2.7 Kosten geldlening

Conform BBV kunnen kosten voor het afsluiten van een geldlening en het saldo van agio en disagio gewaardeerd worden. Tot het moment van opstellen van deze notitie is hier bij VRBZO geen sprake van geweest.

6 Onderhoud kapitaalgoederen

6.1 Algemeen

Uit notitie commissie BBV

Kapitaalgoederen kunnen op verschillende kwaliteitsniveaus worden onderhouden. De raad stelt voor de kapitaalgoederen die de gemeente in eigendom heeft, het te handhaven kwaliteitsniveau vast. Dit komt tot uitdrukking in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen. Tevens stelt de raad jaarlijks budget beschikbaar om dit kwaliteitsniveau te handhaven. De raad is autonoom om het kwaliteitsniveau vast te stellen. Kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties moeten echter worden voorkomen. Het vast te stellen kwaliteitsniveau mag daarom niet onvoldoende zijn. De te maken beleidskeuzes kunnen per voorziening of gebied verschillen, bijvoorbeeld door voor de wegen in het centrum van de gemeente een hoger kwaliteitsniveau en voor de wegen in het buitengebied een lager kwaliteitsniveau vast te stellen. Verschillende keuzes resulteren in verschillende kosten voor beheer.

Stellige uitspraak:

Klein en groot onderhoud houdt of brengt een object in goede, oorspronkelijke staat en is dus niet van invloed op de bepaalde gebruiksduur (afschrijvingstermijn) van het object en mag daarom niet worden geactiveerd.

Wanneer een aanpassing leidt tot een significante kwaliteitsverbetering (object blijft niet in dezelfde staat), is er geen sprake van groot onderhoud, maar van een investering (bijvoorbeeld een renovatie) die geactiveerd moet worden.

VRBZO heeft voor het opleidingscentrum een beheersplan voor het onderhoud van het pand. Voor onze andere activa, bijvoorbeeld voertuigen, is geen onderhoudsplan met expliciete kwaliteitsniveaus vastgesteld. Voor het bepalen van de omvang van het onderhoud en keuringen volgt VRBZO in die gevallen steeds de wettelijke eisen, brancherichtlijnen, voorschriften van leveranciers en normen zoals NEN 3140. De kosten van onderhoud zijn structureel en reëel opgenomen in de begroting. De kosten van klein of groot onderhoud worden niet geactiveerd.

6.2 Onderhoudsvoorziening

Uit notitie commissie BBV

Lasten van groot onderhoud kunnen in het jaar van ontstaan ten laste van een vooraf gevormde voorziening worden gebracht (artikel 44 lid 1c BBV). Een dergelijke voorziening wordt door de raad, op grond van de financiële verordening artikel 212 Gemeentewet, gevormd om de lasten groot onderhoud over meerdere begrotingsjaren te egaliseren. De voorziening wordt, voorafgaand aan de onderhoudsactiviteiten, systematisch ten laste van de exploitatie gevoed met zodanige bedragen dat de voorziening over de gehele looptijd genomen voldoende is voor het bekostigen van de

uitvoering van het groot onderhoud. Indien een voorziening is gevormd, moeten de onderhoudslasten direct ten laste van de voorziening worden gebracht. Deze lasten mogen niet via de exploitatie worden geboekt.

Stellige uitspraak:

- Voorzieningen die vooraf worden gevormd om lasten van groot onderhoud gelijkmatig te verdelen over meerdere begrotingsjaren, kunnen alleen met instemming van de raad ingesteld en gevoed worden op basis van een recent beheerplan;
- Onder recent beheerplan wordt een beheerplan verstaan van maximaal vijf jaar oud ten opzichte van het verslagleggingsjaar. Deze vijf jaar dient te worden gehanteerd als richttermijn waar gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord is in de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' van de begroting en de jaarstukken;
- Tussentijdse bijstelling van het beheerplan binnen de vijf jaar is verplicht, indien een belangrijke afwijking is opgetreden in de staat van het onderhoud.

Voor het onderhoud van ons regionale opleidingscentrum ROC is een voorziening gevormd en een onderhoudsplan beschikbaar. Indien er ten behoeve van andere activa ook aanleiding is voor het vormen van een onderhoudsvoorziening, zal hier een voorstel voor worden opgesteld.

6.3 Achterstallig onderhoud

Uit de notitie van de commissie BBV

In geval van achterstallig onderhoud, waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties, wordt er op basis van artikel 44 lid 1a BBV een voorziening gevormd. Wanneer een gemeente over onvoldoende middelen beschikt om een voorziening te vormen, wordt het achterstallig onderhoud, daadwerkelijk en financieel, binnen een termijn van maximaal vier jaar ingelopen.

Bij VRBZO is op het moment van opstellen van deze notitie geen sprake van achterstallig onderhoud.

7 Bijlagen

Gronden en terreinen

Gronden en terreinen

Afschrijftermijn

niet afschrijven

Gebouwen

Nieuwbouw gebouwen	40 jaar
Gebouwen (semi permanent / hout)	15 jaar
Renovatie gebouwen	20 jaar

Componenten van gebouwen

CV-installatie	20 jaar
Luchtbehandeling	20 jaar
Liften	20 jaar
Gebouwgebonden installaties (afzuig, noodstroom etc)	10 jaar
Kantoormeubilair	10 jaar
Overig meubilair / stoffering	10 jaar

ICT

Telefooncentrale incl. vaste telefoons	8 jaar
Bedrijfsvoeringssoftware	10 jaar
Software ICT beheer	8 jaar
Servers en opslag	4 jaar
Netwerkaparatuur algemeen en netwerkinfra	5 jaar
Switches en Wifi	6 jaar
Thin Clients en beeldschermen	7 jaar
Laptop	5 jaar
Smartboard/Projectors	7 jaar
Handzame apparatuur (GSM, tablet, token)	3 jaar
Alarmontvangers en toebehoren	5 jaar
Portofoons en toebehoren	5 jaar
Mobilofoons en toebehoren	7 jaar

Nota investeren, activeren, waarden en afschrijven

Editie 2019

Voertuiggebonden materiaal

Algemene bekapping vrijwilligers voertuig	15 jaar
Algemene bekapping beroeps voertuig	10 jaar
Meetapparatuur	5 jaar
Specialistische bekapping	10 jaar

Persoonlijke beschermingsmiddelen

Uitrukkleding en specifieke pakken	7 jaar
Handschoenen	5 jaar
Ademluchtcylinders	20 jaar
Valbeveiliging, Klim- en hijsmiddelen	7 jaar
Ademluchtapparatuur	10 jaar

Werkplaatsen

Ademluchtstation	10 jaar
Reiniging- en testapparatuur	10 jaar
Pomp (vast / mobiel)	15 jaar
Machines, werktuig en apparatuur	15 jaar
Hoogwaardige machines, werktuig en apparatuur (Bijv. hefbrug of draaibank)	20 jaar
Inrichting (Bijv. tafels, kasten of stellingen)	15 jaar

Voertuigen

Personenauto's die niet met spoed rijden	8 jaar
Personenauto's die wel met spoed rijden	7 jaar
Bestelauto's	8 jaar
Tankautospuut vrijwilligers	15 jaar
Tankautospuut beroeps	10 jaar
Overige grote (brandweer)voertuigen, containers en aanhangers	15 jaar